

PROGRAM DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH
DLA ZESPOŁU SZKÓŁ
SPOŁECZNEGO TOWARZYSTWA OŚWIATOWEGO
W TYCHACH

na lata 2013/2014 – 2015/2016

Obejmujący następujące problemy:

1. Agresja, przemoc, konflikty.
2. Uzależnienia: substancje psychoaktywne.
3. Inne: profilaktyka HIV / AIDS, problemy cywilizacyjne (wynikające z rozwoju mediów interaktywnych: Internet, gry komputerowe), molestowanie, zaburzenia jedzenia.

Opracowanie: **Zespół wychowawczo-profilaktyczny:**

Angelika Balura .....

Katarzyna Bula .....

Iwona Pałac .....

Henryk Bielas .....

Robert Surma .....

Adresaci programu:

Program Profilaktyki jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska, obejmuje treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowanym do rodziców, uczniów, nauczycieli Zespołu Szkół Stołecznego Towarzystwa Oświatowego w Tychach, a także pracowników szkoły poprzez prelekcje, rozmowy, konferencje szkoleniowe, warsztaty, pogadanki.

Cele Programu Profilaktyki:

Jednym z głównych celów działalności szkoły jest stworzenie bezpiecznych i przyjaznych warunków nauki i pracy uczniów. Służy temu Program Wychowawczy i Program Profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska

Celami w Zespole Szkół Stołecznego Towarzystwa Oświatowego w Tychach jest

- ✓ ograniczenie zachowań agresywnych,
- ✓ rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciem emocjonalnym w trudnych sytuacjach,
- ✓ rozwijanie umiejętności komunikacyjnych,
- ✓ rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji,
- ✓ rozwiązywanie problemów,
- ✓ dokonywania zdrowych wyborów,
- ✓ wskazywanie pożądanych wzorców zachowań,
- ✓ wskazywanie na szkodliwość używek i uzależnień,
- ✓ promocja zdrowego stylu życia,
- ✓ rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy,
- ✓ budowanie prozdrowotnych przekonań i postaw.

Diagnoza środowiska szkolnego:

Diagnozowano uczniów z wszystkich poziomów nauczania. Diagnozy dokonano w oparciu o obserwację środowiska szkolnego, analizy wyników ankiet Plebiscytu życzliwości i niechęci, dokumentacji pedagoga szkolnego, absencji uczniów w szkole. Zdiagnozowano następujące problemy występujące w szkole :

- ✓ brak motywacji do nauki,
- ✓ opuszczanie zajęć lekcyjnych, spóźnienia,
- ✓ nadmierne użytkowanie technologii informacyjnej i multimedialnej, korzystanie z gier niedostosowanych do wieku
- ✓ nieumiejętność konstruktywnego rozwiązywania konfliktów

- ✓ niską świadomość zagrożenia uzależnieniami
- ✓ pierwsze próby eksperymentowania z alkoholem i innymi środkami odurzającymi
- ✓ brak kultury w relacjach uczniów, nauczycieli, osób dorosłych
- ✓ kradzieże

Struktura oddziaływań profilaktycznych:

Dyrektor szkoły:

- ✓ Dbą o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych.
- ✓ Finansuje, monitoruje pracę wychowawców klas i pedagoga szkolnego.
- ✓ Wyznacza odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań.
- ✓ Diagnostuje oczekiwania rodziców w zakresie profilaktyki.
- ✓ Współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu profilaktyki.
- ✓ Umacnia pozytywne relacje interpersonalne w szkole.
- ✓ Zachęca uczniów do udziału w działaniach profilaktycznych

Nauczyciele:

- ✓ Współpracują z wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym w realizacji zadań profilaktycznych.
- ✓ Wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach i opiniach wydanych przez PPP.
- ✓ Doskonalą kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.

Wychowawca klasy:

- ✓ Integruje zespół klasowy.
- ✓ Dbą o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie.
- ✓ Wyposaża uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- ✓ Realizuje zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami uczniów.
- ✓ Doskonalą swoje kwalifikacje i zdobywa nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych .
- ✓ Jest wzorem konstruktywnych zachowań.
- ✓ Promuje zdrowy styl życia i wartościowe formy spędzania wolnego czasu.
- ✓ Utrzymuje osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy).
- ✓ Konstruktywnie współpracuje z gronem pedagogicznym, pozostałymi pracownikami szkoły oraz rodzicami.

Pedagog szkolny:

- ✓ Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów .
- ✓ Analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych.
- ✓ Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów.
- ✓ Określa formy i sposoby udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb.
- ✓ Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli .
- ✓ Podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z Programu Wychowawczego szkoły i Programu Profilaktyki szkolnej w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli.
- ✓ Wspiera wychowawców i pozostałych pracowników w realizacji zadań profilaktyczno – wychowawczych.
- ✓ Doskonalą swoje kwalifikacje i zdobywa nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.

Rodzice:

- ✓ Aktywnie współpracują ze szkołą, dzieląc się odpowiedzialność za podejmowane wspólnie oddziaływania profilaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze.
- ✓ Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń społecznych i sposobów przeciwdziałania im .
- ✓ Dbają o dobry kontakt z dzieckiem.
- ✓ Stanowią wzór osobowy – model dla dziecka.
- ✓ Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony pedagoga i szkolnej służby zdrowia w zakresie profilaktyki.
- ✓ Wnioskują do odpowiednich organów i instytucji w sprawach kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Współpraca z instytucjami wspierającymi Program Profilaktyki :

- ✓ Poradnia Psychologiczno – pedagogiczna w Tychach
- ✓ Komenda Miejska Policji w Tychach
- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach
- ✓ Stowarzyszenie „Trzeźwość życia”
- ✓ Sąd Rodzinny w Tychach Straż Miejska w Tychach
- ✓ Tyskie Hospicjum
- ✓ Świetlica środowiskowa ???
- ✓ Pielęgniarka szkolna
- ✓ Fundacje, akcje charytatywne

Strategie profilaktyczne.

Profilaktyka realizowana jest poprzez stosowanie określonych strategii profilaktycznych :

✓ Celem strategii informacyjnej jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i umożliwienie dokonywania racjonalnych wyborów. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie, zwłaszcza młodzi, zachowują się ryzykownie, ponieważ zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań. W związku z tym dostarczenie informacji o skutkach palenia tytoniu, picia alkoholu lub odurzania się narkotykami ma spowodować zmianę postaw i w konsekwencji niepodejmowanie zachowań ryzykownych.

✓ Strategia edukacyjna ma pomóc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia itp.). U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie, nawet dysponujący odpowiednią wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Te deficyty uniemożliwiają budowanie głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, uniemożliwiają odnoszenie sukcesów (także zawodowych). Zachowania ryzykowne stanowią w tej sytuacji zastępcze, chemiczne sposoby radzenia sobie z trudnościami.

✓ Celem strategii działań alternatywnych jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb psychologicznych (np. sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez ułatwienie angażowania się w działalność akceptowaną społecznie (artystyczną, społeczną, sportową). U podstaw tej strategii leży założenie, że wielu ludzi podejmuje zachowania ryzykowne ze względu na brak możliwości rozwoju zainteresowań i osiągnięcia sukcesów „pozytywnych”. Dotyczy to zwłaszcza dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo.

✓ Celem strategii interwencyjnej jest wspieranie w sytuacjach kryzysowych osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów osobistych. Elementem interwencji jest towarzyszenie ludziom w krytycznych momentach ich życia. Jej podstawowe techniki to poradnictwo, telefon zaufania, sesje interwencyjne, doradztwo.

✓ Strategia zmian środowiskowych nakierowana jest na identyfikację i modyfikację tych elementów środowiska społecznego i fizycznego, które sprzyjają zachowaniom problemowym. Działania modyfikują środowisko, miejsca przebywania osób dysfunkcyjnych, postawy społeczne wobec tych osób.

Harmonogram działań profilaktycznych na jeden rok szkolny

PROBLEM: AGRESJA – PRZEMOC – KONFLIKTY

szkoła	Planowane działanie profilaktyczne	Osoba odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji
SP, G	Dbłość o kulturę wypowiedzi i brak prowokacji słownej.	wszyscy pracownicy szkoły	cały rok szkolny
	Ustalenie zasad zachowania w szkole poprzez zawarcie kontraktu klasowego.	wychowawcy	wrzesień
	Odpowiedzialne pełnienie dyżurów na przerwach przez nauczycieli, konsekwentne reagowanie na negatywne zachowania uczniów	nauczyciele, uczniowie klas IV-IV i I-III GIM	cały rok szkolny
	Współpraca z teatrami edukacyjnymi – organizowanie wyjść na spektakle.	poloniści, psycholog	w zależności od oferty – cały rok szkolny
	Zajęcia integracyjne dla uczniów klas I: poznanie się, umiejętność komunikacji, asertywność, rozwiązywanie konfliktów.	psycholog	pierwszy semestr
	Ścisła współpraca z rodzicami w zakresie niwelowania zjawisk agresji.	wychowawcy, pedagog	cały rok szkolny
	Przekazanie uczniom i ich rodzicom informacji nt. funkcjonujących w szkole procedur postępowania w sytuacji zagrożenia demoralizacją (zachowania agresywne, przemoc).	wychowawcy	wrzesień
	Realizacja procedur przeciwdziałania demoralizacji. Zawieranie indywidualnych kontraktów z uczniami i ich rodzicami. Przeszkolenie nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy.	zespół ds. profilaktyki, nauczyciele Dyrekcja / ratownicy	cały rok szkolny II semestr
SP, G	Realizacja 20-godzinnych zajęć warsztatowych „Szkoła dla rodziców” – dla zainteresowanych	Psycholog/ Pedagog/PPP	Listopad - marzec
SP IV-VI, G I-III	Diagnoza socjometryczna klas: „Plebiscyt życzliwości i niechęci”,	psycholog	październik, kwiecień

G	Dwu(trzy)dniowy wyjazd integrujący dla klas I-III	Wychowawcy, Rada rodziców	Maj/czerwiec
G	Zorganizowanie prelekcji nt. odpowiedzialności karnej nieletnich.	pedagog / Policja	październik

PROBLEM: UZALEŻNIENIA – SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

szkoła	Planowane działanie profilaktyczne	Osoba odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji
SP, G	Przekazanie uczniom i ich rodzicom informacji nt. funkcjonujących w Szkole procedur postępowania w sytuacji zagrożenia demoralizacją (stan pod wpływem substancji psychoaktywnych, posiadanie / rozprowadzanie substancji psychoaktywnych).	Wychowawcy/ pedagog	wrzesień
	Działania zgodne z procedurami postępowania w sytuacji zagrożenia demoralizacją.	espół ds. profilaktyki, wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
	Wprowadzenie do automatu z przekąskami zdrowej żywności (kanapki z warzywami), ograniczenia napojów typu coca-cola.	dyrekcja,	cały rok szkolny
	Zorganizowanie prelekcji dla rodziców uczniów nt środków psychoaktywnych.	psycholog / pedagog/terape uta uzależnień	maj
	Ukazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu – kółka zainteresowań, rozwijanie pasji.	wychowawcy, wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
G	Realizacja tematów dotyczących profilaktyki uzależnień w ramach zajęć „wychowania do życia w rodzinie”.	nauczyciel WDŻwR	wg planu dydaktycznego
SP I – III	Realizacja zajęć dotyczących zdrowego odżywiania i dbałości o właściwy rozwój ciała. (Na podstawie np. „Spójrz Inaczej”)	wychowawcy, pedagog	wg planu dydaktycznego

SP, G	Uczestnictwo w spektaklach profilaktycznych organizowanych przez teatry edukacyjne	zespół ds.profilaktyki	w zależności od oferty
G	Zajęcia z zakresu profilaktyki alkoholizmu w tyskiej Izbie Wyrzeźwień (dla kl. II i III) Ukazywanie negatywnych skutków używania substancji odurzających (alkohol, nikotyna, narkotyki) w sferze fizycznej, psychicznej, materialnej, społecznej – poprzez działania informacyjne (pogadanki, ulotki, plakaty)	pedagog/dyrekcja Izby Wyrzeźwień nauczyciel biologii, wychowawcy, szkolna pielęgniarka środowiskowa	kwiecień / maj cały rok szkolny

PROBLEM: profilaktyka HIV / AIDS, problemy cywilizacyjne (wynikające z rozwoju mediów interaktywnych: Internet, gry komputerowe), molestowanie, zaburzenia jedzenia

szkoła	Planowane działanie profilaktyczne	Osoba odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji
SP, G	Przeszkolenie nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy przed medycznej. Bezpieczny Internet – zasady korzystania z Sieci.	dyrekcja nauczyciele informatyki	II semestr cały rok szkolny
SP I - III	Wychowanie komunikacyjne. Realizacja programu „Ratujemy i uczymy ratować” Prelekcja dla rodziców „Bezpieczne dziecko w Sieci” w ramach obchodów Dnia Bezpiecznego Internetu	nauczyciele nauczania zintegrowanego Izabela Wędzony pedagog	wg planu dydaktycznego kwiecień luty

SP I - III	Realizacja programu „Naucz się mówić NIE” - przeciw molestowaniu i pedofilii.	psycholog	II półrocze
SP V – VI, G	Profilaktyka HIV/AIDS – zajęcia warsztatowe w ramach WDŻwR.	psycholog	wg planu dydaktycznego

Program profilaktyki jest modyfikowany zależnie od bieżących potrzeb i problemów obserwowanych wśród uczniów oraz zgłaszanych przez nauczycieli i rodziców.